

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
з навчальної дисципліни
"ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ"
для студентів спеціальності
8.14010301 "Туризмознавство"
всіх форм навчання**

Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 1 від 27.08.2014 р.

Укладач Прокопішина О. В.

М 54 Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Облік зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі" для студентів спеціальності 8.14010301 "Туризмознавство" всіх форм навчання / уклад. О. В. Прокопішина. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 48 с. (Укр. мов.)

Подано завдання для виконання на практичних заняттях з метою формування та закріплення практичних знань та навичок за тематичним планом відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.14010301 "Туризмознавство" всіх форм навчання.

Загальні методичні рекомендації

Робота підприємств туристичної галузі нерозривно пов'язана з виконанням контрактів на туристичне обслуговування з нерезидентами, отже вимагає додаткових знань в галузі техніки проведення обслуговування іноземних громадян та розрахунків з іноземними постачальниками та замовниками туристичних послуг, а також специфіки відображення цих господарських операцій у бухгалтерському та податковому обліку, вміння працювати з основними нормативними документами законодавства України та враховувати мінливість нормативної бази у поточній роботі суб'єктів господарювання на світовому ринку туристичних послуг. Для формування цих та інших знань, практичних навичок, програмою підготовки магістрів передбачений курс "Облік зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі". У ході вивчення курсу теоретичний та практичний матеріал опановується студентами під час аудиторної та позааудиторної роботи. Для закріплення теоретичних знань та набуття конкретних навичок на практичних заняттях студентам пропонуються до виконання завдання, що певним чином відображають особливості роботи підприємств-суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) на ринку туристичних послуг.

Мета завдань – вивчити порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю підприємств туристичної галузі, а також особливості складання фінансової та податкової звітності підприємствами-суб'єктами ЗЕД за операціями туристичного обслуговування.

За темами наведені завдання та їх послідовність відповідає робочій програмі навчальної дисципліни "Облік зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі" для студентів спеціальності 8.14010301 "Туризмознавство" всіх форм навчання.

У процесі виконання завдань студенти можуть зіткнутися з труднощами, викликаними специфікою відображення господарських операцій зовнішньоекономічної діяльності в обліку. Для їхнього подолання рекомендується звернутися до посібника "Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності" [4], а також до літератури, що наведена наприкінці видання. Подані завдання складені на основі умовних даних та не мають прямого зв'язку з реальними фактами господарської діяльності підприємств, що називаються в ході викладу.

Змістовий модуль 1

Облік і оподаткування основних зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі

Тема 1. Організація системи бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі

Як правило, основні операції в іноземній валюті здійснюються підприємствами-суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в процесі виконання укладених договорів з нерезидентами.

Під час укладання зовнішньоторговельних контрактів щодо поставки товарів обов'язковим є посилання на базисні умови постачання *Incoterms-2010*. *Incoterms* – це збірка умов, за якими укладаються контракти купівлі-продажу між сторонами, комерційні підприємства яких перебувають у різних державах. Коротко базисні умови постачання охарактеризовані у табл. 1.1.

Incoterms-2010 містить у собі 11 базисних умов поставки, кожна з умов визначає обов'язки продавця й покупця: хто і за чий рахунок забезпечує транспортування по території країн продавця, покупця, транзитних країн; обов'язки сторін зі страхування вантажу; обов'язки сторін з оформлення комерційної документації; місце і час переходу ризиків від продавця до покупця.

Застосування *Incoterms* дозволяє уникнути протиріч між партнерами, спрощує складання і узгодження контракту та допомагає контрагентам знайти рівноправні способи вирішення проблем, що виникають у процесі виконання зовнішньоторговельних контрактів.

Завдання 1.1

Шість українських підприємств здійснюють операції з імпорту товарів на митну територію України. Планові витрати у ході здійснення зовнішньоторговельного контракту по кожному з підприємств наведені в табл. 1.2. Виходячи з того, що всі зобов'язання підприємств виконані і курс НБУ залишався незмінним, необхідно визначити облікову вартість партій товару, що ввозяться.

Розподіл витрат між експортером (E) та імпортером (I) згідно з *Incoterms-2010*

Базисні умови постачання	Упакування	Навантаження та доставка до основного	Митне оформлення вивозу товару	Плата за обслуговування на терміналі під час вивозу	Навантаження на основний транспорт	Оплата основного транспорту	Страховання доставки	Плата за обслуговування на терміналі під час ввозу	Вивантаження з основного транспорту	Митне оформлення ввозу	Доставка від основного транспорту	Вивантаження на склад покупця
1. EXW (франко-завод)	E або I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
2. FCA (франко-перевізник)	E	E*	E	I	I	I	I	I	I	I	I	I
3. FAS (франко-вздовж борта судна)	E	E	E	E	I	I	I	I	I	I	I	I
4. FOB (франко-борт судна)	E	E	E	E	E	I	I	I	I	I	I	I
5. CFR (вартість і фрахт)	E	E	E	E	E	E	I	I	I	I	I	I
6. CIF (вартість, страхування і фрахт)	E	E	E	E	E	E	E	I	I	I	I	I
7. CPT (доставка сплачена до ...)	E	E	E	E	E	E	I	E	I	I	I	I
8. CIP (доставка і страхування сплачені до ...)	E	E	E	E	E	E	E	E	I	I	I	I
9. DAT (поставлено на термінал)	E	E	E	E	E	E	E	E	E	I	I	I
10. DAP (поставлено в пункт)	E	E	E	E	E	E	E	E	E	I	E	I
11. DDP (поставлено, мито сплачено)	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	I

* Постачальник несе відповідальність за навантаження тільки за умови, якщо таке навантаження відбувається на складі постачальника.

Таблиця 1.2

Планові витрати за допоміжними операціями зі ввезення товарів

Показники	Од. виміру	Підприємства					
		1	2	3	4	5	6
1. Контрактна вартість партії	дол.	39 000	41 600	52 000	62 400	42 640	50 960
2. Базисна умова постачання	–	EXW	FAS	FOB	CIF	CFR	DAT
3. Вартість упакування	дол.	70	56	35	77	84	98
4. Вартість навантаження на автотранспорт	дол.	100	80	50	110	120	140
5. Вартість транспортування автотранспортом до порту	дол.	1 000	1 020	800	750	1 050	1 100
6. Митні платежі під час вивозу вантажу	дол.	30	800	1 200	90	15	50
7. Вартість перевантаження з автотранспорту на корабель	дол.	150	160	110	250	260	300
8. Фрахт судна	дол.	7 500	8 000	10 000	12 000	8 200	9 800
9. Вартість страхування перевезення морем	дол.	90	144	190	210	161	194
10. Імпортне мито	грн	-	1 200	2 800	3 000	5 000	10 000
11. Вартість перевантаження з корабля на автотранспорт	грн	505	353	234	494	567	728
12. Вартість транспортування автотранспортом до складу імпортера	грн	4 200	6 800	3 500	3 800	5 850	6 720
13. Вартість вивантаження з автотранспорту на склад імпортера	грн	900	1 500	800	875	1 300	1 545
14. Офіційний курс НБУ	грн/дол.	24,05	23,00	23,75	24,5	22,95	24,25

Тести

1. Першою статтею зовнішньоекономічного контракту, як правило, є:

- а) преамбула;
- б) позначення місця, дати укладання і виду угоди;
- в) визначення предмета угоди;
- г) умови щодо кількості і якості товарів.

2. Використання правил *Incoterms-2010* суб'єктами підприємницької діяльності України під час укладання зовнішньоекономічних договорів:

- а) визначено законодавством України як обов'язкове;
- б) рекомендовано Віденською конвенцією;
- в) рекомендовано Союзом підприємців України.

3. Реєстрація підприємства-резидента України як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності проводиться:

- а) державною податковою інспекцією;
- б) митними органами;
- в) уповноваженим банком;
- г) торгово-промисловою палатою.

4. Для проведення разової зовнішньоторговельної операції українському підприємству:

- а) обов'язково необхідно зареєструватися як суб'єкт ЗЕД;
- б) доцільно використовувати послуги митного брокера;
- в) а) і б).

5. Реєстрацію підприємства як суб'єкта ЗЕД засвідчує:

- а) Посвідчення про державну реєстрацію суб'єкта ЗЕД;
- б) Довідка про внесення підприємства до єдиного реєстру суб'єктів ЗЕД;
- в) Облікова картка суб'єкта ЗЕД.

6. Митне оформлення проводиться посадовими особами митних органів у випадку:

- а) ввозу товарів та інших предметів на територію України;
- б) вивозу товарів та інших предметів з митної території України;
- в) транзиту товарів через територію України;
- г) експорту-імпорту послуг;

д) внесення до статутного фонду підприємства інвестицій у валюті 1 групи Класифікатора.

Тема 2. Методологічна та нормативна база відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності операцій в іноземній валюті

Нормативно-правовою базою для здійснення і відображення в обліку підприємств, установ і організацій операцій в іноземній валюті є Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.1994 №185/84-ВР, Декрет КМУ "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" №15–93 від 19.02.1993 р., а також Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", що затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Згідно з П(С)БО 21 грошові кошти, а також активи та зобов'язання, що будуть погашені фіксованою сумою грошових коштів вважаються монетарними статтями балансу, а отже підлягають перерахунку на дату здійснення розрахунків та на дату складання фінансової звітності. Інші статті балансу є немонетарними, тому відображаються в фінансовій звітності за їх історичною вартістю і не потребують перерахунку в разі зміни валютних курсів. Монетарні статті балансу відображаються у фінансовій звітності за фактичною вартістю, вплив на їх вартість зміни валютних курсів відображається в обліку підприємств шляхом нарахування курсових різниць (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Відображення в бухгалтерському обліку курсових різниць у ході експортно-імпортних операцій

Зміст операції	Дебет	Кредит
Відображена курсова різниця у розрахунках з іноземним постачальником:		
у разі зростання валютного курсу	945	632
у разі зниження валютного курсу	632	714
Відображена курсова різниця у розрахунках з іноземним замовником:		
в разі зростання валютного курсу	362	714
в разі зниження валютного курсу	945	362

Згідно з П(С)БО № 21 під курсовою різницею розуміється різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах, тобто при курсі на момент визнання активу або заборгованості й при курсі на дату погашення заборгованості або складання звітності. Курсові різниці, що виникають у результаті операційної діяльності, відображають у складі доходів (витрат) операційної діяльності; курсові різниці, що виникають у результаті фінансової та інвестиційної діяльності, вважають неопераційними.

Згідно з П(с)БО 21 для перерахунку доходів, витрат і відображення руху грошових коштів можна застосовувати середньозважений валютний курс за відповідний період. Середньозважені валютні курси можуть застосовуватися для цілей бухгалтерського та управлінського обліку, відповідно до цілі розрахунку відрізняється і методика такого розрахунку.

Середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку розраховують як частку від суми добутків величин курсів НБУ і кількості днів їхньої дії в звітному місяці до кількості календарних днів цього місяця.

Для цілей управлінського обліку середньозважений валютний курс розраховується за одним з 3^х методів: FIFO, середньозваженої вартості, LIFO. Зважаючи на діючий П(с)БО 9, українським підприємствам рекомендують застосовувати метод FIFO та метод середньозваженої вартості. Для цілей управлінського обліку вартість іноземної валюти, що є залишком на кінець періоду, розраховується як різниця між вартістю валюти, яку мало підприємство (тобто валюти, що рахується як залишок на початок періоду, та валюти, що надійшла з різних джерел протягом періоду), і вартістю валюти, що вибула. Оскільки остання може бути розрахована різними методами, витрати підприємства та вартість залишку валюти, розраховані для цілей управлінського обліку, різняться залежно від обраного методу.

Завдання 2.1

1 вересня український туроператор уклав контракт на реалізацію послуг іноземному підприємству. Згідно з умовами контракту: загальна сума контракту – 10 000 дол., умова розрахунків – 100 % передоплата. Передоплата була отримана 10 жовтня, послуги надані іноземному замовнику 15 жовтня.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, якщо собівартість наданих послуг складала 156 500 грн, а курс НБУ склав: 1 вересня – 25,00 грн/дол.; 10 жовтня – 23,0 грн/дол.; 15 жовтня – 24,5 грн/дол.

Завдання 2.2

Українське підприємство, яке має ліцензію на туроператорську діяльність, реалізувало іноземному замовнику туристичний продукт (подорож пам'ятками замкового мистецтва західної України) загальною контрактною вартістю 100 000 руб. Собівартість наданих послуг складає 40 750 грн. Через 30 днів після завершення туристичного обслуговування замовник оплатив туристичні послуги. Відобразіть операції в обліку та зробіть висновки, чи вплинула зміна валютних курсів на ефективність зовнішньоторговельної операції.

Курс НБУ становив: на дату завершення туристичного обслуговування – 0,469 грн/руб.; на дату отримання оплати – 0,447 грн/руб.

Завдання 2.3

Українське підприємство уклало зовнішньоекономічний контракт на реалізацію туристичного продукту (подорож пам'ятками історії козацької слави) на експорт на загальну суму 20 000 дол. Отримавши авансом 50 % контрактної вартості, підприємство надало послуги туристичного обслуговування, собівартість наданих послуг становить 252 800 грн. Решта оплати отримана підприємством вчасно. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав: на дату зарахування авансу – 23,0 грн/дол.; на дату завершення туристичного обслуговування – 21,0 грн/дол.; на дату зарахування решти оплати – 25,50 грн/дол.

Завдання 2.4

Український туроператор отримує послуги обслуговування групи українських громадян у готелях Європи, контрактна вартість послуг постачальників-нерезидентів – 10 000 євро. Контрактом передбачена 100 % передплата. Українська фірма виконала свої обов'язки за контрактом 10 жовтня, а 15 листопада завершено обслуговування туристичної групи.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав: 10 жовтня – 29,25 грн/євро; 15 листопада – 31,20 грн/євро.

Завдання 2.5

Український туроператор уклав контракт на імпорт сувенірних товарів на загальну суму 1 250 дол., базисна умова постачання – *DDP*. Згідно з умовами контракту оплата проводиться після оприбуткування товарів українським підприємством. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав:

на дату оприбуткування товарів – 25,0 грн/дол.;

на дату перерахування оплати – 27,0 грн/дол.

Завдання 2.6

Український санаторно-готельний комплекс імпортує меблі та предмети декору з Франції на умовах *DDP*. Зовнішньоторговельним контрактом передбачена передплата у розмірі 40 % загальної контрактної вартості, що становить 45 000 євро. Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, якщо сторони повністю виконали свої зобов'язання за зовнішньоторговельним контрактом, а курс НБУ склав:

на дату перерахування авансу – 31,0 грн/євро;

на дату оприбуткування меблів – 31,5 грн/євро;

на дату перерахування решти оплати – 29,0 грн/євро.

Завдання 2.7

Курси національної валюти до євро наведені в табл. 2.2. Використовуючи методику П(С)БО № 21, розрахуйте середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку.

Таблиця 2.2

Динаміка валютного курсу

Період	Курс НБУ, грн/євро
01 – 03	28,33
04 – 07	28,69
08 – 11	29,96
12 – 14	29,68
15 – 20	29,50
21 – 27	28,38
28 – 31	28,44

Завдання 2.8

Українське підприємство, яке має ліцензію на туроператорську діяльність, на початок кварталу мало залишок валюти в сумі 1 000 євро (табл. 2.3) і протягом звітного періоду здійснило такі операції:

1) 10 жовтня отримано аванс 28 000 євро за туристичні послуги від іноземного замовника фірми "Альфа.лtd" за контрактом 01/Є;

2) 15 жовтня придбано на МВРУ 35 000 євро, комісійна винагорода банку склала 0,5 %;

3) 18 жовтня проведені розрахунки з іноземним готельним комплексом "Ингретт.лtd" згідно із зовнішньоторговельним контрактом № 01/І на суму 60 000 євро;

4) 19 жовтня завершено обслуговування туристичної групи за контрактом із фірмою "Альфа.лtd";

5) 29 жовтня завершено туристичне обслуговування українських громадян за контрактом № 01/І, підписано відповідний акт;

6) 15 листопада отримана передоплата від фірми "Винсент.лtd" у сумі 18 000 євро за контрактом № 01/Є на обслуговування в Україні іноземних громадян протягом новорічних свят;

7) 16 листопада вся сума передоплати за експортним контрактом № 01/Є реалізована на МВРУ;

8) 18 листопада завершено обслуговування іноземних громадян за контрактом № 01/Є;

9) 28 листопада надані туристичні послуги за контрактом № 02/Є з фірмою "Юнітревел.лtd" на загальну суму 50 000 євро;

10) 04 грудня отримана оплата від іноземного замовника за контрактом № 02/Є;

11) 10 грудня отримано аванс від іноземного замовника фірми "Бестфудс.лtd" згідно з контрактом 03/Є у сумі 5 000 євро;

12) 19 грудня іноземному автотранспортному підприємству перераховано згідно з контрактом 02/І авансом 5 000 євро;

13) 20 грудня здійснений продаж 50 % валюти, що отримана як оплата за контрактом № 02/Є;

14) 23 грудня надані туристичні послуги співробітникам фірми "Колор.лtd" на загальну суму контракту 04/Є, що становить 15 000 євро;

15) 27 грудня від фірми "Колор.лtd" отримано 90 % оплати;

16) 30 грудня кошти, отримані від фірми "Колор.лtd", перераховані як аванс за послуги тимчасового розміщення польської фірмі "Яцик".

Собівартість залишку валюти за системами та методами обліку

Системи обліку	Методи обліку	Сума, грн
Періодична	FIFO	24 082
	LIFO	24 820
	середньозваженої вартості	24 775,44
Постійна	FIFO	24 082
	LIFO	24 740
	середньозваженої вартості	24 727,88

На основі цієї інформації та динаміки валютного курсу, що наведена у табл. 2.4, необхідно:

1) визначити собівартість іноземної валюти, що вибула, та собівартість залишку іноземної валюти для цілей управлінського обліку, виходячи з того, що звітним періодом є квартал;

2) визначити середньозважений валютний курс для цілей бухгалтерського обліку.

Динаміка валютного курсу

Періоди	Курс, грн/євро	
	НБУ	МВРУ
30.09 – 05.10	24,05	24,27
06.10 – 10.10	25,14	25,09
11.10 – 15.10	26,20	26,43
16.10 – 19.10	27,30	27,84
20.10 – 29.10	28,50	28,56
30. 10 – 15.11	29,65	29,58
16.11 – 17.11	27,75	27,81
18.11 – 25.11	28,80	28,99
26.11 – 29.11	29,00	29,82
30.11 – 04.12	28,14	28,38
05.12 – 19.12	28,80	29,56
20.12 – 27.12	26,40	26,95
27.12 – 31.12	29,75	30,26

Завдання 2.9

Український туроператор "Люкстур" на початок 4 кварталу мав залишок валюти на поточному рахунку у сумі 5 000 дол. та 5 000 євро (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Собівартість залишку іноземної валюти на початок періоду

Системи обліку	Методи обліку	Собівартість 5 000 дол. США, грн	Собівартість 5 000 євро, грн
Періодична	LIFO	109 450,00	143 850,00
	FIFO	111 250,00	144 750,00
	середньозваженої вартості	109 863,00	144 336,50
Постійна	LIFO	109 450,00	143 850,00
	FIFO	111 250,00	144 750,00
	середньозваженої вартості	100 274,00	144 518,50

Протягом звітного періоду серед інших були здійснені операції, що наведені у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Перелік окремих операцій підприємства за 4 квартал

Дата	Зміст операції
05.10	отримано аванс від іноземного туроператора фірми "А" у сумі 2 000 дол.
17.10	з фірмою "А" підписано акт про виконання туристичних послуг на загальну суму контракту 4 000 дол.
20.10	придбано на МВРУ 3 000 євро за курсом МВРУ 32,5 грн/євро
22.10	іноземному автотранспортному підприємству фірми "В" перераховано авансом 7 000 євро
05.11	на поточний рахунок зарахована решта оплати від фірми "А", а також придбано на МВРУ 1 000 дол. за 850 євро
06.11	перераховано іноземному готельно-розважальному комплексу фірми "С" 1 800 дол.
25.11	отримані послуги перевезення територією Польщі згідно з контрактом з фірмою "В"
18.12	придбано на МВРУ 1 200 дол. за курсом МВРУ 27,15 грн/дол.
19.12	отримані послуги тимчасового розміщення у готелі фірми "С" на загальну суму контракту, що становить 1 920 дол.
20.12	погашена заборгованість перед фірмою "С"

Використовуючи курси НБУ, що наведені у табл. 2.7, необхідно для цілей управлінського обліку визначити собівартість іноземної валюти, що вибула, та собівартість залишку іноземної валюти на кінець звітного періоду.

Таблиця 2.7

Динаміка валютного курсу протягом звітного періоду

Дата	Курс НБУ		Дата	Курс НБУ	
	грн/дол.	грн/євро		грн/дол.	грн/євро
01.10	24,800	29,350	06.11	28,894	30,203
05.10	25,698	31,509	25.11	27,649	30,367
17.10	26,544	29,653	18.12	26,273	30,509
22.10	27,372	30,231	20.12	25,015	30,813
05.11	28,203	30,998	31.12	26,945	30,663

Тести

1. У якій валюті ведеться облік і складається фінансова звітність на українських підприємствах, що здійснюють розрахунки з іноземними партнерами в іноземній валюті:

- а) у валюті розрахунку, що зазначена в контракті;
- б) у доларах;
- в) у євро;
- г) у гривневому еквіваленті, розрахованому за курсом МВРУ;
- д) у гривневому еквіваленті, розрахованому за курсом НБУ.

2. Для відкриття поточного рахунка в іноземній валюті в одному з уповноважених українських банків підприємство-резидент:

- а) повинне одержати індивідуальну ліцензію НБУ на здійснення операцій в іноземній валюті;
- б) повинне надати довідку про реєстрацію як учасника ЗЕД у митному органі за місцем його реєстрації;
- в) може ухвалити рішення за своїм розсудом.

3. У випадку відкриття поточного рахунка в іноземній валюті в тому ж банку, в якому відкритий гривневий рахунок, підприємство повинне надати банку такі документи:

- а) заяву на відкриття рахунка;
- б) завірену нотаріально копію статуту підприємства;

в) завірену нотаріально копію посвідчення про державну реєстрацію;
г) картку зі зразками підписів і печатки підприємства, завірені нотаріально;

д) копію документа, що підтверджує прийняття на облік суб'єкта як платника податків за місцем його реєстрації;

е) "а" і "г" .

4. Скільки рахунків в іноземній валюті може мати українське підприємство:

а) один;

б) два;

в) кількість рахунків регламентована ліцензією НБУ;

г) кількість рахунків не обмежена.

5. Скільки груп має Класифікатор іноземних валют, розроблений НБУ:

а) дві;

б) три;

в) чотири?

6. Чи правильне твердження, що передоплата, отримана українським резидентом у рахунок майбутньої експортної операції, у бухгалтерському обліку відображається як дохід:

а) так;

б) ні;

в) залежно від обраної базисної умови поставки *Incoterms*.

7. Для українського підприємства-імпортера найбільш вигідною формою розрахунків є:

а) інкасо;

б) акредитив;

в) передоплата;

г) платіж за відкритим рахунком.

8. Балансова вартість немонетарних статей у процесі складання фінансової звітності визначається за:

а) історичною вартістю;

б) фактичною вартістю на дату складання звітності.

Тема 3. Облік та оподаткування операцій іноземного та зарубіжного туризму

У ході реалізації товарів, робіт, послуг іноземним покупцям підприємства-суб'єкти ЗЕД відображають у бухгалтерському обліку доходи.

Якщо в такому випадку виникає заборгованість іноземної фірми, вона визнається монетарною статтею балансу і перераховується на дату здійснення операції чи складання фінансової звітності за курсом НБУ.

За умови авансової форми розрахунків заборгованість українського підприємства не є монетарною статтею, отже відображається за історичною вартістю. Отримані суми авансів на дату їх зарахування на поточні валютні рахунки не відносяться в бухгалтерському обліку до доходів підприємства.

За умови одержання від покупця авансових платежів в іноземній валюті частинами й відвантаженні частинами покупцеві немонетарних активів (товарів, продукції, робіт, послуг) дохід від реалізації визнається: в частині суми, отриманої авансом (тобто оплати, отриманої до відвантаження активів), – за курсом на момент одержання авансу, у частині суми, що залишилася (непокритої авансом), – за курсом на момент визнання доходу.

Заборгованість імпортера перед іноземним постачальником є монетарною статтею балансу, отже перераховується з визнанням курсових різниць, за умовами авансової форми розрахунків курсові різниці в бухгалтерському обліку імпортера не виникають, заборгованість іноземного постачальника є немонетарною статтею балансу, отже перерахунку в разі зміни валютного курсу не підлягає.

Максимальний термін у розрахунках між українськими та іноземними партнерами складає 90 календарних днів. У разі порушення законодавчо встановленого максимального терміну розрахунків нараховуються фінансові санкції за ставкою 0,3 % на прострочену суму за кожний день прострочення та сплачуються українським підприємством у державний бюджет.

У процесі відображення в обліку операцій в іноземній валюті необхідно враховувати, що бухгалтерські рахунки обліку наявності й руху іноземної валюти також підлягають перерахуванню з використанням актуальних валютних курсів на дату такого руху й на дату балансу.

Завдання 3.1

Зовнішньоторговельна фірма "ІНВІ", що є платником податку на прибуток на загальних підставах та платником ПДВ, реалізує на експорт на умовах передоплати товари, що не обкладаються експортним митом.

За умовами контракту після одержання авансом контрактної вартості товару проводиться відвантаження на всю суму контракту; товари поставляються на умовах *DAT*. Митне оформлення вивозу товару в режимі "експорт" проведене у робочий час поза зоною розташування митного органу протягом 2 годин.

На основі даних, наведених у табл. 3.1, потрібно відобразити проведені операції в бухгалтерському обліку (табл. 3.2) та визначити фінансовий результат експортної операції.

Таблиця 3.1

Умови експортної операції ЗТФ "ІНВІ"

Умови операції	Сума
Сума експортного контракту, євро	18 500
Балансова вартість реалізованого товару, грн	507 250
Вартість транспортування товару до границі України в т. ч. ПДВ, грн	86 932,6
Курси валют (грн/євро), установлені НБУ на дату: зарахування авансу	32,998
відвантаження товару	38,210
митного оформлення товарів	35,200

Таблиця 3.2

Журнал господарських операцій ЗТФ "ІНВІ"

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Отриманий аванс від іноземного покупця			
2. Реалізовані товари на експорт			
3. Відображена нульова ставка ПДВ при експорті			
4. Визначена собівартість реалізованого товару			
5. Визнані витрати за транспортування товару в межах України – у т. ч. ПДВ			
6. Сплачені рахунки сторонньої транспортної організації			
7. Нарахована оплата за митне оформлення вантажу в режимі "експорт"			
8. Перерахована оплата за митне оформлення на рахунки митниці			
9. Фінансовий результат збільшено на суму доходів			
10. Фінансовий результат зменшено на суму: а) собівартості реалізованого товару; б) витрат на збут			

Завдання 3.2

НВПП "ДЕКОР" уклало контракт на експорт продукції на умовах *DAT* на загальну суму 45 650 дол. Необхідно відобразити операції в обліку та визначити фінансовий результат, якщо оплата отримана через 40 днів після відвантаження, облікова вартість реалізованої продукції – 983 775 грн, за транспортування перераховано транспортній організації, неплатнику ПДВ, 48 260 грн, курси валют склалися таким чином:

на дату відвантаження – 24,20 грн/дол.;

на дату митного оформлення – 25,95 грн/дол.;

на дату одержання оплати від покупця – 22,90 грн/дол.

Завдання 3.3

ТОВ "ВЄСР" уклало контракт на експорт товарів на умовах *DAT* на загальну суму 26 000 євро. Для виконання контракту підприємство придбало ці товари в українського виробника, платника ПДВ. Після одержання авансом 50 % контрактної суми від покупця-нерезидента, ТОВ "ВЄСР" провело відвантаження товарів на всю суму експортного контракту та погасило заборгованість перед українським постачальником, перерахувавши на його рахунок 940 600 грн. Митне оформлення експорту товарів проведене у вихідний день протягом 4 годин.

Необхідно відобразити проведені операції в бухгалтерському обліку та визначити фінансовий результат експортної операції, якщо за транспортування перераховано транспортній організації, платнику ПДВ, 90 720 грн, курси валют склалися таким чином:

на дату отримання авансу – 30,25 грн/євро;

на дату відвантаження товару – 32,15 грн/євро;

на дату митного оформлення товарів – 29,46 грн/євро;

на дату одержання оплати від покупця – 31,00 грн/євро.

Завдання 3.4

Українське підприємство ТОВ "Люкс", платник ПДВ та податку на прибуток на загальних засадах, має ліцензію і здійснює туроператорську діяльність. У звітному періоді підприємство серед іншого реалізувало

туристичний продукт (відпочинок та подорож за транспортним туристичним маршрутом по Україні) групі іноземних громадян, працівників "FOX.ltd". Ваучер (облікова вартість бланку – 50 грн) на туристичне обслуговування видано керівникові групи іноземних туристів до початку туру. Страхування здійснювалося замовником самостійно.

Для надання туристичних послуг ТОВ "Люкс" використало та оплатило послуги сторонніх українських організацій, платників ПДВ:

а) за транспортування туристичним маршрутом – 104 000 грн (у т. ч. ПДВ), оплачено авансом;

б) за розміщення, харчування та інші послуги – 200 800 грн (у т. ч. ПДВ), оплачено після отримання послуг.

Туристичне обслуговування завершено 15 березня. Контрактна вартість туристичного продукту в сумі 48 000 євро отримана на поточний рахунок 20 березня.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції туроператора, та визначити фінансовий результат таких операцій, за даними бухгалтерського обліку, використовуючи такі курси валют: 15 березня – 30,0 грн/євро; 20 березня – 29,6 грн/євро.

Завдання 3.5

Туристична фірма ТОВ "Вояж", яка має ліцензію на туроператорську діяльність, є платником ПДВ та податку на прибуток на загальних засадах, реалізувала туристичний продукт (подорож туристичним маршрутом для батьків з дітьми) групі іноземних туристів. До початку туру на поточний рахунок отримана оплата туристичного продукту в сумі 144 000 дол. (у т. ч. 4 000 дол. за страхування) і видані туристам ваучери (облікова вартість використаних бланків – 600 грн), а також страхові поліси СК "Оберіг".

У процесі формування туристичного продукту також використано послуги українських підприємств, платників ПДВ, яким перераховано:

а) за транспортування туристичним маршрутом – 511 040 грн (у т. ч. ПДВ) після отримання послуг;

б) за розміщення, харчування та інші послуги – 476 480 грн (у т. ч. ПДВ) авансом.

Оплата туристичних послуг отримана 25 грудня, туристичне обслуговування завершено 9 січня.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції туроператора, та визначити фінансовий результат таких операцій за даними

бухгалтерського обліку, використовуючи такі курси валют: 25 грудня – 25,0 грн/дол.; 31 грудня – 24,5 грн/дол.; 1 січня – 26,5 грн/дол.; 9 січня – 24,0 грн/дол.; 31 березня – 25,05 грн/дол., та враховуючи, що інших операцій з іноземною валютою ТОВ "Вояж" не здійснювало.

Завдання 3.6

Зовнішньоторговельна фірма "ЛАН" уклала угоду на загальну суму 30 000 євро з польською фірмою, за якою розрахунок за імпорتنі товари, поставлені на умовах *DAT*, проведено 5 листопада. Товари та відповідний пакет документації отримані представником ЗТФ "ЛАН" 9 жовтня, в той же день у позаробочий час протягом 2 годин проведене митне оформлення ввозу товару. У процесі митного оформлення окрім іншого нараховане мито за ставкою 7 %, оплата митних платежів проведена 9 жовтня. 10 жовтня імпорتنі товари оприбутковані на склад.

Транспортування товарів до складу ЗТФ "ЛАН" здійснювало українське автотранспортне підприємство-платник ПДВ. У покриття транспортних витрат ЗТФ "ЛАН" 8 жовтня перерахувала на поточний рахунок автотранспортного підприємства 10 500 грн. Валютний курс, офіційно встановлений НБУ, наведено в табл. 3.3

Таблиця 3.3

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ, грн/євро	Дата	Курс НБУ, грн/євро
8 жовтня	30,663	10 жовтня	30,896
9 жовтня	32,681	5 листопада	30,801

Необхідно відобразити операції ЗТФ "ЛАН" у бухгалтерському обліку, використовуючи табл. 3.4

Таблиця 3.4

Журнал господарських операцій ЗТФ "ЛАН"

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1	2	3	4
1. Перераховані кошти в оплату послуг автотранспортного підприємства на суму ПДВ			
2. Під час митного оформлення вантажу нараховані:			

1	2	3	4
а) мито			
б) витрати митного оформлення			
3. Відображені податкові зобов'язання під час митного оформлення імпорту			
4. Сума ПДВ відображена у складі зобов'язань перед митними органами			
5. Сплачена сума ПДВ на спецрахунки митниці			
6. Відображено право підприємства на податковий кредит			
7. Перераховані суми мита та плати за митне оформлення			
8. Оприбутковані імпортовані товари			
9. Нараховані витрати за транспортування на суму ПДВ			
10. Погашена заборгованість перед іноземним постачальником			
11. Відображена курсова різниця по розрахункам з нерезидентом			
12. На фінансовий результат віднесено:			
а) курсову різницю			
б) інші витрати операційної діяльності			

Завдання 3.7

Науково-виробниче приватне підприємство "ІНВІ" уклало контракт на імпорт обладнання на умовах *DAT* на загальну суму 49 000 євро. Після перерахування авансом 10 % контрактної суми, підприємство отримало обладнання, зарахувало його на баланс, а через 7 днів потому ввело в експлуатацію.

Необхідно відобразити проведені операції в бухгалтерському обліку (табл. 3.5) та визначити балансову вартість обладнання, якщо вартість транспортування територією України – 89 400 грн, (у тому числі ПДВ), мито – 12 % митне оформлення проведене у вихідний день протягом 4^x годин, курси валют склалися таким чином:

- на дату перерахування авансу – 30,22 грн/євро;
- на дату митного оформлення – 30,28 грн/євро;
- на дату оприбуткування на склад – 38,25 грн/євро;
- на дату погашення заборгованості – 37,20 грн/євро.

Журнал господарських операцій НВП "ІНВІ"

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Перерахований аванс іноземному постачальнику			
2. У ході митного оформлення вантажу нараховане: а) мито б) витрати митного оформлення			
3. Відображені податкові зобов'язання у ході митного оформлення імпорту			
4. Сума ПДВ відображена у складі зобов'язань перед митними органами			
5. Сплачена сума ПДВ на спецрахунки митниці			
6. Відображено право підприємства на податковий кредит			
7. Перераховані суми мита та плати за митне оформлення			
8. Імпортоване обладнання оприбутковане на підприємстві: а) на суму авансу; б) на решту суми			
9. Визнана заборгованість за транспортування у межах України на суму ПДВ			
10. Сплачені рахунки транспортної організації			
11. Імпортоване обладнання введено в експлуатацію			
12. Погашена заборгованість перед іноземним постачальником			
13. Відображена курсова різниця за розрахунками з нерезидентом			
14. На фінансовий результат віднесені: а) курсова різниця б) витрати, пов'язані з митним оформленням			

Завдання 3.8

30 вересня підприємство уклало контракт на імпорт обладнання на умовах *DAT* на суму 50 000 євро. 10 жовтня на рахунки митної служби перераховано 750 000 грн у рахунок сплати мита (15 %) та ПДВ. Вантажна митна декларація подана 11 жовтня, в той же день обладнання поставлено на кордон, пакет супроводжувальної документації отримано українським підприємством. Митне оформлення здійснювалося у зоні розташування митного органу протягом 5 годин.

Транспортування обладнання територією України здійснювало українське підприємство, що не є платником ПДВ, рахунки АТП оплачені 11 жовтня на суму 72 000 грн. 20 жовтня обладнання введено в експлуатацію, розрахунок з постачальником проведено 1 листопада.

Необхідно відобразити операції підприємства в обліку (табл. 3.6), якщо НБУ встановив такі курси валют: 30.09 – 30,2 грн/євро; 10.10 – 35,0 грн/євро; 11.10 – 30,10 грн/євро; 20.10 – 29,0 грн/євро; 01.11 – 30,5 грн/євро.

Таблиця 3.6

Журнал господарських операцій

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Перераховано на рахунки митниці			
2. У ході митного оформлення вантажу нараховано:			
а) мито			
б) витрати митного оформлення			
3. Відображено право на податковий кредит			
4. Сплачена вартість транспортування територією України			
5. Нараховані витрати з транспортування			
6. Імпортоване обладнання оприбутковане на підприємстві			
7. Імпортоване обладнання введено в експлуатацію			
8. Перераховано на рахунки митниці			
9. Погашено заборгованість перед іноземним постачальником			
10. Відображено курсову різницю			
11. На фінансовий результат віднесено:			
а) курсову різницю			
б) витрати митного оформлення			

Тести

1. Пеня, нарахована за перевищення законодавчо встановлених строків розрахунків за експортними операціями, сплачується:

- а) іноземним покупцем українському постачальнику;
- б) українським постачальником іноземному покупцеві;
- в) іноземним покупцем в державний бюджет України;
- г) українським постачальником в державний бюджет України.

2. Який максимальний термін для погашення заборгованості іноземним партнером у ході реалізації послуг на експорт:

а) 180 днів з моменту завершення процесу надання послуг іноземному партнеру;

б) 30 днів з моменту завершення процесу надання послуг іноземному партнеру;

в) 365 днів з моменту завершення процесу надання послуг іноземному партнеру;

г) 90 днів з моменту завершення процесу надання послуг іноземному партнеру?

3. Українське підприємство реалізувало товари на експорт на умовах *DAT (Incoterms-2010)* на суму 10 000 дол., при цьому: 10 вересня відвантажені товари, 12 вересня проведено митне оформлення, 25 вересня отримана виручка на поточний рахунок. Якщо курс НБУ на 10.09 – 26,2 грн/дол., на 12.09 – 26,1 грн/дол., на 25.09 – 26,0 грн/дол. Дохід підприємства слід визнати у сумі:

а) 262 000 грн;

б) 261 000 грн;

в) 260 000 грн;

г) 261 500 грн.

4. Яким бухгалтерським записом в обліку туроператора відображається реалізація туристичних послуг нерезиденту в рахунок отриманої раніше передоплати в іноземній валюті:

а) Дт 312 Кт 703;

б) Дт 362 Кт 23;

в) Дт 681 Кт 703;

г) Дт 703 Кт 681?

5. Підприємством проведено митне оформлення придбаних сувенірних товарів на суму 2 000 дол. в режимі "імпорт" у робочий час протягом 3 годин поза місцем розташування митного органу (курс НБУ – 25 грн/дол., 29,0 грн/євро). Вкажіть суму нарахованої плати за митне оформлення і відповідний бухгалтерський запис.

6. На рахунок українського підприємства надійшла 1 000 дол. як аванс за курсом 24,0 грн/дол. Українське підприємство надало послуги тимчасового розміщення іноземних громадян на загальну контрактну суму 11 000 дол. На момент відвантаження товару курс складав 25,5 грн/дол. Іноземний партнер провів остаточний розрахунок з українським резидентом,

перерахувавши на його рахунок суму за валютним курсом 25,0 грн/дол. Дохід від реалізації послуг іноземного туризму в такому випадку складає...

7. Чи правильне твердження, що вартість туристичних послуг, отриманих від нерезидента, розрахунок за які буде здійснено в іноземній валюті, в разі зміни валютних курсів слід перераховувати з відображенням в обліку позитивних чи негативних курсових різниць:

- а) так;
- б) ні?

Тема 4. Відображення в бухгалтерському обліку операцій з грошовими коштами в іноземній валюті

Під час здійснення операцій з використанням валютних цінностей підприємства для виконання своїх зобов'язань можуть мати необхідність у купівлі та продажу іноземної валюти. Купівля та продаж іноземної валюти здійснюється на МВРУ уповноваженими банками та фінансово-кредитними установами за дорученням підприємств-суб'єктів ЗЕД. Для здійснення таких операцій, підприємство подає в уповноважену фінансово-кредитну установу пакет документів, серед яких обов'язкова заявка на придбання чи реалізацію валюти.

У бухгалтерському обліку придбана вповноваженим банком за заявкою підприємства на МВРУ іноземна валюта зараховується на баланс підприємства за курсом НБУ. Різниця між вартістю валюти за курсом НБУ й за комерційним курсом, за яким була фактично проведена операція придбання на МВРУ, не є курсовою різницею, а приводить до збільшення інших доходів (витрат) операційної діяльності.

Якщо курс МВРУ перевищує курс НБУ, то різниця між вартістю валюти, придбаної за курсом МВРУ, і вартістю іноземної валюти, зарахованої на баланс за курсом НБУ, відноситься до складу витрат підприємства та після відображення на субрахунку 949 або субрахунку 977 підлягає списанню на субрахунок 791 або на субрахунок 793 залежно від виду діяльності, для якої придбана валюта.

Якщо курс НБУ на дату зарахування придбаної валюти на банківський рахунок підприємства вище курсу МВРУ, за яким фактично була проведена операція придбання іноземної валюти, отримана різниця визнається в бухгалтерському обліку доходом і відображається на

субрахунку 719 або 746 у порядку закриття списується на субрахунок 791 або на субрахунок 793 відповідно.

У ході реалізації іноземної валюти на МВРУ у бухгалтерському обліку відображаються доходи від реалізації іноземної валюти у сумі фактично зарахованих коштів на поточний рахунок та визначається собівартість реалізованої іноземної валюти, що формується за офіційним курсом НБУ на дату такої реалізації. Таким чином, різниця між курсами НБУ та МВРУ відноситься на фінансовий результат операції.

Надходження іноземної валюти до каси та її вибуття проводиться у більшості випадків під час розрахунків із підзвітними особами по відрядженнях за кордон. Згідно з діючим законодавством підприємство зобов'язане видати працівнику, який відбуває у відрядження за межі України, аванс у валюті країни, куди він відбуває, чи у вільно конвертованій валюті. Залишок невикористаного авансу працівник повинен здати в касу після повернення на підприємство в тій валюті, в якій йому було видано аванс. Якщо підприємству належить повернути працівникові суму, витрачену у відрядженні згідно з документами, прикладеними до авансового звіту, то така доплата проводиться лише в національній валюті України. Витрати визнаються в обліку на дату затвердження авансового звіту. При цьому сума, використана в межах авансу, є немонетарною і оцінюється за історичною вартістю, а сума, витрачена надлишково, – монетарною і підлягає переоцінці на дату затвердження звіту та видачі готівки з каси. Витрати за відрядження відносяться до складу витрат в бухгалтерському обліку відповідно до їх функціонального призначення.

Завдання 4.1

Українське підприємство уклало контракт на придбання послуг туристичного обслуговування групи українських громадян за кордоном на загальну суму 15 000 дол. на умовах 100 % передоплати.

Для виконання зобов'язань підприємству необхідно придбати валюту на міжбанківському валютному ринку України, отже в уповноважений банк подана відповідна заявка. Комісійна винагорода банку за проведення операції склала 170 грн. Операція здійснена за договорним курсом 25,750 грн/дол., на дату зарахування іноземної валюти на поточний рахунок підприємства офіційний курс НБУ склав 24,552 грн/дол.

Необхідно відобразити операції з придбання валюти на міжбанківському валютному ринку України в бухгалтерському обліку підприємства, використовуючи табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Відображення в бухгалтерському обліку придбання іноземної валюти на МВРУ

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Перерахована сума коштів на придбання іноземної валюти: а) на суму гривневого еквівалента б) на суму комісійної винагороди банку в) на суму інших витрат			
2. Сума придбаної іноземної валюти зарахована на поточний рахунок			
3. Нарахована комісійна винагорода банку за придбання валюти			
4. Відображена фактична оплата комісійної винагороди банку			
5. Нараховані інші витрати			
6. Відображена фактична оплата інших витрат			
7. Відображена різниця між курсом НБУ та курсом МВРУ			
8. Витрати віднесені на фінансовий результат			
9. У складі фінансового результату відображені доходи			

Завдання 4.2

Українське промислове підприємство виконує імпорتنний контракт. Згідно з умовами контракту підприємство отримало від нерезидента послуги тимчасового розміщення туристів і зобов'язане провести оплату в десятиденний термін. Для цього підприємство звернулося в уповноважений банк із заявою на придбання іноземної валюти, а також надало такі документи:

1) контракт з іноземним готельно-ресторанним комплексом на загальну суму 18 000 дол.;

2) акт, що підтверджує отримання послуг тимчасового розміщення громадян України за кордоном.

Іноземна валюта в сумі 18 000 дол. придбана за вільним ринковим курсом, що становив 26,12 грн/дол., комісійна винагорода банку – 0,1 %.

Курс НБУ на дату зарахування придбаної валюти на поточний рахунок підприємства складав 27,25 грн/дол., на дату перерахування іноземному партнерові – 25,55 грн/дол.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку підприємства операції з придбання іноземної валюти на МВРУ.

Завдання 4.3

Для погашення зобов'язань перед іноземним автотранспортним підприємством за перевезення туристів закордоном український туроператор не мав коштів на валютному рахунку, отже 27.06 була подана заява в уповноважений банк на придбання 15 000 дол. Операція проведена банком 28.06, іноземна валюта зарахована на поточний рахунок підприємства, комісійна винагорода банку складає 0,5 %. Перерахування суми нерезиденту відбулося 01.07.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, якщо курси становили:

27. 06	курс НБУ – 25,22 грн/дол.;	курс МВРУ – 27,55 грн/дол.;
28. 06	курс НБУ – 25,23 грн/дол.;	курс МВРУ – 27,58 грн/дол.;
30. 06	курс НБУ – 25,25 грн/дол.;	курс МВРУ – 27,56 грн/дол.;
01. 07	курс НБУ – 25,26 грн/дол.;	курс МВРУ – 27,53 грн/дол.

Завдання 4.4

Українським туристичним агентом прийнято рішення щодо реалізації залишку іноземної валюти у сумі 4 000 дол. Іноземна валюта була реалізована уповноваженим банком за курсом 27,78 грн/дол., комісійна винагорода банку сплачена у сумі 350 грн.

Курс НБУ склав:

на дату списання коштів з валютного рахунку – 25,24 грн/дол.;

на дату зарахування гривневого еквівалента реалізованої валюти – 25,27 грн/дол.

Необхідно відобразити операції підприємства в бухгалтерському обліку, використовуючи табл. 4.2.

Відображення в бухгалтерському обліку реалізації іноземної валюти на МВРУ

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Іноземна валюта направлена на реалізацію на МВРУ			
2. Відображена курсова різниця			
3. Сума коштів, отриманих від реалізації валюти, зарахована на поточний рахунок			
4. Відображений фінансовий результат реалізації			
5. Нарахована і сплачена сума комісійної винагороди банку			
6. Витрати віднесені на фінансовий результат			
7. У складі фінансового результату відображені доходи від реалізації іноземної валюти			

Завдання 4.5

Керівництвом українського санаторно-готельного комплексу ухвалене рішення щодо реалізації іноземної валюти в сумі 24 000 євро, що надійшла 5 березня як оплата від нерезидентів за послуги тимчасового розміщення і організації дозвілля. 15.03 валюта направлена на реалізацію, 16.03 на поточний рахунок зарахована сума гривень, отриманих від операції на МВРУ. Валюта реалізована за курсом МВРУ, 30,67 грн/євро, комісійна винагорода банку встановлена на рівні 0,5 %.

Необхідно відобразити операції з реалізації валюти в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ становив: 05.03 – 30,35 грн/євро; 15.03 – 30,34 грн/євро; 16.03 – 30,31 грн/євро.

Завдання 4.6

Українське підприємство ТОВ "Люкс", платник ПДВ та податку на прибуток на загальних засадах, має ліцензію і здійснює туроператорську діяльність. У звітному періоді підприємство серед іншого реалізувало туристичний продукт (відпочинок та курортне обслуговування у м. Ялта) групі іноземних громадян, працівників "FOX.ltd". Ваучер (облікова вартість бланку – 25 грн) на туристичне обслуговування видано керівникові групи іноземних туристів до початку туру. Страхування здійснювалося замовником

самостійно. Контрактна вартість туристичного обслуговування становить 50 000 євро, з них 25 % – обслуговування дітей.

На початок другого кварталу ТОВ "Люкс" мало залишок валюти на поточному рахунку в сумі 15 000 євро. Зовнішньоекономічні операції відбулися у такій послідовності:

15 червня отримано аванс від іноземного замовника в сумі 25 000 євро;

28 червня подана заявка на реалізацію на МВРУ іноземної валюти в сумі 30 000 євро, курс МВРУ склав 29,79 грн/євро;

29 червня операція з реалізації іноземної валюти виконана уповноваженим банком, гривневий еквівалент реалізованої валюти зарахований на поточний рахунок підприємства. Курс МВРУ склав 29,80 грн/євро, комісійна винагорода банку стягнута за ставкою 0,25 %.

30 червня перераховано авансом за розміщення, харчування та курортне обслуговування 300 000 грн, у т. ч. ПДВ – 40 000 грн;

20 липня завершено туристичне обслуговування іноземних громадян, сплачено за транспортування туристичним маршрутом 24 000 грн, у т. ч. ПДВ;

31 липня отримана решта оплати від іноземного замовника.

Інших зовнішньоекономічних операцій ТОВ "Люкс" не здійснювало. Курси НБУ наведені у табл. 4.3.

Таблиця 4.3

Динаміка валютного курсу

Періоди	Курс НБУ грн/євро	Періоди	Курс НБУ грн/євро	Періоди	Курс НБУ грн/євро
28.03 – 31.03	29,055	10.05 – 31.05	29,500	30.06 – 13.07	29,750
01.04 – 18.04	29,300	01.06 – 20.06	29,550	14.07 – 20.07	29,800
18.04 – 30.04	29,350	20.06 – 28.06	29,575	21.07 – 28.07	29,705
01.05 – 10.05	29,050	29.06	29,700	28.07 – 31.07	29,600

Необхідно визначити:

1) вплив змін валютних курсів на фінансовий результат проведених підприємством зовнішньоекономічних операцій;

2) облікову вартість залишку іноземної валюти на 1 липня;

3) фінансовий результат проведених підприємством зовнішньоекономічних операцій, попередньо відобразивши їх на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4.7

Для оплати послуг обслуговування українських туристів за кордоном підприємство придбало 25 000 дол. на МВРУ, при цьому 10 жовтня подана заява з супутніми документами в уповноважений банк, 11 жовтня іноземна валюта зарахована на поточний рахунок.

12 жовтня виявлена часткова невідповідність якості наданих послуг умовам туристичної програми, складені відповідні акти, рекламацийні вимоги направлені постачальнику. За згодою сторін для урегулювання рекламаций контрактна вартість товару була зменшена до 22 000 дол. і 14 жовтня ця сума перерахована іноземному контрагентові. Обов'язковий продаж валюти здійснено в повному обсязі 16 жовтня.

Комісійна винагорода була сплачена банку за такими ставками: за придбання іноземної валюти – 0,7 %, за реалізацію – 0,5 %.

Необхідно відобразити операції підприємства в обліку, використовуючи такі курси валют (табл. 4.4)

Таблиця 4.4

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс, грн/дол.	
	НБУ	МВРУ
10 жовтня	24,250	25,902
11 жовтня	24,255	24,908
12 жовтня	24,260	25,910
14 жовтня	24,261	24,915
16 жовтня	24,258	25,020

Завдання 4.8

Українське підприємство ТОВ "Люкс", платник ПДВ та податку на прибуток на загальних засадах, має ліцензію і здійснює туроператорську діяльність. У звітному періоді підприємство серед іншого реалізувало туристичний продукт (подорож за маршрутом по релігійним місцям Тибету) групі українських громадян. Згідно з договорами на туристичне обслуговування 50 % вартості туру оплачується туристами до початку туру. На початок другого кварталу ТОВ "Люкс" мало залишок валюти на поточному рахунку в сумі 10 000 євро. Зовнішньоекономічні операції відбулися у такій послідовності:

31 травня отримано від туристів 259 664 грн, у т. ч. 8 064 грн за страхування; туристам видані ваучери (облікова вартість використаних бланків – 280 грн) та страхові поліси; перераховано 8 064 грн на поточні рахунки страхової організації;

28 червня подана заява на придбання 25 000 євро на МВРУ, комісійна винагорода банку – 0,1 %;

29 червня іноземна валюта придбана уповноваженим банком та зарахована на поточний рахунок ТОВ "Люкс";

07 липня іноземним підприємствам перераховано авансом 28 000 євро за розміщення, харчування та інші послуги;

28 липня завершено туристичне обслуговування, за послуги української авіакомпанії з проведення чартерного рейсу перераховано 94 080 грн, у т. ч. ПДВ – 7 840 грн;

15 серпня отримана решта оплати від українських туристів.

Інших зовнішньоекономічних операцій ТОВ "Люкс" не здійснювало. Курс МВРУ на дату подання заявки становив 29,270 грн/євро, на дату фактичного придбання валюти та зарахування її на поточний рахунок – 30,250 грн/євро. Курси НБУ наведені у табл. 4.5.

Таблиця 4.5

Динаміка валютного курсу

Періоди	Курс НБУ грн/євро	Періоди	Курс НБУ грн/євро	Періоди	Курс НБУ грн/євро
28.03 – 31.03	29,055	29.06 – 30.06	29,500	01.08 – 15.08	29,750
01.04 – 02.05	29,300	01.07 – 05.07	29,550	15.08 – 16.08	29,800
02.05 – 31.05	29,350	06.07 – 18.07	29,575	17.08 – 20.08	29,705
01.06 – 28.06	29,050	19.07 – 31.07	29,700	20.08 – 31.08	29,600

Необхідно визначити фінансовий результат проведених підприємством зовнішньоекономічних операцій, попередньо відобразивши їх на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 4.9

ТОВ "ІНЛА" направило двох працівників у відрядження за кордон для визначення рівня туристичного обслуговування та якості послуг тимчасового розміщення. Для видачі їм авансу 20 листопада в касу підприємства отримано з валютного рахунка 2 100 євро, у той же день

видано під звіт Іванову О. М. – 1 100 євро, Петрову І. К. – 1 000 євро. 25 листопада працівники повернулися на підприємство, 26 листопада складені та затверджені директором авансові звіти Іванова О. М. на суму 1 100 євро, Петрова І. К. на суму 900 євро. Петров І. К. повернув залишок невикористаної суми авансу 26 листопада і в той же день валюта здана в обслуговуючий банк і зарахована на валютний рахунок.

Необхідно відобразити операції ТОВ "ІНЛА" в бухгалтерському обліку (табл. 4.6), якщо курси валют склалися таким чином: 20.11 – 30,0 грн/ євро, 25.11 – 31,0 грн/ євро, 26.11 – 29,0 грн/ євро.

Таблиця 4.6

Журнал господарських операцій ТОВ "ІНЛА"

Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума
1. Оприбуткована в касу іноземна валюта			
2. Видано валюту під звіт			
3. Відображено витрати:			
а) Іванова О. М.			
б) Петрова І. К.			
4. Повернено до каси залишок авансу			
5. Відображено курсову різницю			
6. Здано залишок валюти в банк			
7. На фінансовий результат віднесено:			
а) витрати з відрядження			
б) курсову різницю			

Завдання 4.10

Директор підприємства Іванов О. М. та його референт-перекладач Сідоренко Г. М. відбули у відрядження за кордон, отримавши 3.08 аванс у сумі: Іванов О. М. – 1 200 євро, Сідоренко Г. М. – 950 євро. 8 серпня складені та затверджені авансові звіти Іванова О. М. – на суму 1 300 євро, Сідоренко Г. М. – на суму 950 євро. Заборгованість підприємства за відрядження погашена виплатою відповідної суми Іванову О. М. із каси 9 серпня.

Необхідно відобразити операції в бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ становив: 03.08 – 30,1 грн/євро, 08.08 – 29,1 грн/євро, 09.08 – 31,0 грн/євро.

Тести

1. Працівнику підприємства на відрядження у США був виданий аванс у розмірі 5 000 дол., фактичні витрати склали 4 000 дол., однак авансовий звіт не був складений. Підприємству необхідно направити цього працівника у відрядження до Німеччини, відповідно до попереднього кошторису, витрати за яким складуть 2 000 дол. На відрядження до Німеччини працівнику варто видати аванс у сумі:

а) 2 000 дол.;

б) 1 000 дол.;

в) працівник повинен виїхати у відрядження без одержання авансу;

г) працівника не дозволяється направляти у відрядження і видавати аванс.

2. Аванс працівнику на відрядження за кордон повинен бути виданий:

а) у гривнях;

б) у вільно конвертованій валюті;

в) у національній валюті країни відрядження;

г) усі перераховані варіанти правильні.

3. Реалізація іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України супроводжується бухгалтерським записом:

а) Дт711 Кт 791;

б) Дт 942 Кт 312;

в) Дт 312 Кт 362;

г) Дт 791 Кт 942;

д) Дт 311 Кт 334.

4. Залишок коштів, що підлягає поверненню працівником підприємства відповідно до авансового звіту, повинен бути внесений у касу підприємства:

а) у гривнях;

б) у валюті першої групи Класифікатора валют;

в) у валюті, у якій був виданий аванс.

5. На підставі затвердженого авансового звіту співробітнику належить до доплати 100 дол. Курс НБУ на дату затвердження авансового звіту склав 25,24 грн/дол., на дату видачі коштів з каси – 25,20 грн/дол. Видача коштів з каси підприємства супроводжується записом:

а) Дт 372 Кт 302 2 524 грн;

б) Дт 372 Кт 302 2 520 грн;

в) Дт 372	Кт 301	2 524 грн;
г) Дт 372	Кт 301	2 520 грн;
д) Дт 372	Кт 302	100 дол.;
е) Дт 372	Кт 301	100 дол.

6. Підприємство реалізувало іноземну валюту на МВРУ в сумі 10 000 дол., (курс НБУ – 23,5 грн/дол., МВРУ – 24,7 грн/дол.). Розрахуйте суму комісійної винагороди банку, що нараховується за ставкою 1 % та наведіть відповідний бухгалтерський запис.

7. Термін відрядження за кордон не повинен перевищувати:

- а) 30 днів;
- б) 60 днів;
- в) 90 днів;
- г) 120 днів.

8. Чи дозволяються українським резидентам операції купівлі-продажу іноземної валюти, минаючи уповноважений банк:

- а) так;
- б) ні;
- в) так, у випадку наявності в підприємства індивідуальної ліцензії НБУ?

9. Гранична норма добових витрат при відрядженні за кордон, у випадку, коли в рахунки за проживання не включена вартість харчування, складає...

10. Які зобов'язання існують в українського резидента щодо реалізації валюти першої групи Класифікатора валют:

- а) продати 75 % на МВРУ;
- б) зобов'язання щодо реалізації відсутні;
- в) продати 50 % на МВРУ;
- г) продати 25 % уповноваженому банку?

11. Придбана на міжбанківському валютному ринку іноземна валюта повинна бути використана на цілі, зазначені під час придбання, в термін:

- а) двох банківських днів;
- б) п'яти банківських днів;
- в) трьох банківських днів;
- г) термін не обмежений.

12. Працівник відбув у відрядження в Австрію 5.04, повернувся – 10.04. Кордон України був перетнутий ним відповідно до відміток органів прикордонного контролю 6.04 і 9.04. Підприємство повинне компенсувати працівнику добові витрати в сумі...

13. Перерахунок коштів на кореспондентський рахунок банку для купівлі інвалюти в бухгалтерському обліку підприємства відображається записом:

- а) Дт 312 Кт 333;
- б) Дт 312 Кт 311;
- в) Дт 94 Кт 311;
- г) Дт 92 Кт 311;
- д) Дт 333 Кт 311.

14. Відповідно до попереднього кошторису витрати працівника у відрядженні складуть 800 дол. Курс НБУ на дату одержання коштів з валютного рахунка і видачі під звіт – 25,35 грн/дол.; МВРУ – 27,37 грн/дол. Видача авансу буде супроводжуватися бухгалтерським записом...

15. Працівник відділу збуту був відряджений у м. Белгород 24 березня і повернувся в той же день. Добові витрати в даному випадку складуть...

16. Підприємство надало послуги туристичного обслуговування на території України громадянам Білорусії за контрактом з іноземним туроператором на загальну суму 400 000 білоруських рублів. Якщо іноземний покупець повністю виконає свої зобов'язання (курс НБУ – 0,2 грн/біл. руб.) на поточний банківський рахунок українського підприємства буде зараховано:

- а) на валютний рахунок – 100 000 білоруських рублів та на гривневий – 60 000 грн;
- б) на валютний рахунок – 200 000 білоруських рублів та на гривневий – 40 000 грн;
- в) на валютний рахунок – 300 000 білоруських рублів та на гривневий – 20 000 грн;
- г) на валютний рахунок – 400 000 білоруських рублів.

17. Працівник українського підприємства, що має ліцензію на здійснення турагентської діяльності в Україні, був відряджений у м. Познань станом на 3 дні. Кордон України відповідно до позначок прикордонної служби був перетнутий 20 березня і 23 березня. Авансовий звіт затверджено 23 березня. Добові витрати в даному випадку складуть...

Тема 5. Відображення в бухгалтерському обліку інвестицій та кредитів в іноземній валюті

Порядок оцінювання банківських кредитів, зарахування та списання їх з балансу, а також розкриття інформації щодо них в фінансовій

звітності визначається П(с)БО 11 "Зобов'язання". Відповідно до норм П(с)БО 15 "Дохід" і П(с)БО 16 "Витрати" основна сума кредиту не збільшує доходи підприємства під час одержання кредиту й не відноситься до витрат під час його погашення.

Відповідно до П(с)БО 16 "Витрати" відсотки за користування отриманими кредитними коштами відносяться до складу фінансових витрат підприємства. З метою нарахування відсотків за використання кредитних коштів незалежно від мети їхнього використання застосовується субрахунок 684 "Розрахунки за нарахованими відсотками". Для обліку витрат, пов'язаних зі сплатою відсотків, використовується субрахунок 951 "Відсотки за кредит".

Заборгованість за основною сумою боргу та нарахованими відсотками за користування кредитними засобами в іноземній валюті є монетарною статтею балансу, отже, потребує перерахунку з використанням актуальних валютних курсів на кожну дату балансу та на дату проведення розрахунків.

Завдання 5.1

ТОВ "ЛАІН" 1 березня отримало банківський кредит строком на 1 місяць у сумі 25 000 євро для погашення заборгованості перед іноземним готельно-розважальним комплексом. Відповідно до кредитного договору за користування банківським кредитом нараховані відсотки в сумі 937 євро. 31 березня підприємством перерахована іноземна валюта з метою погашення кредиту та нарахованих відсотків.

Необхідно відобразити операції ТОВ "ЛАІН" у бухгалтерському обліку, якщо курс НБУ склав: на 1 березня – 30,50 грн/євро, на 31 березня – 30,27 грн/євро.

Завдання 5.2

Українське підприємство ТОВ "Люкс", яке є платником ПДВ та податку на прибуток на загальних засадах і надає комплекс послуг тимчасового розміщення і організації дозвілля, з метою покращення номерного фонду придбало імпортні меблі, предмети декору й оздоблення приміщень загальною контрактною вартістю 55 000 євро.

Залишок грошових коштів на валютному рахунку підприємства становив 5 000 євро, для погашення заборгованості перед іноземним

постачальником підприємство отримало довгостроковий банківський кредит на суму 60 000 євро. Як заставу використано об'єкти основних засобів, оціночна вартість яких складає 1 400 000 грн. Додаткові витрати, пов'язані з отриманням кредиту, склали 5 700 грн.

За умовами кредитного договору відсотки нараховуються щоквартально (на основі кількості календарних днів у кварталі) за ставкою 10 % річних і сплачуються 2-го числа місяця, наступного за місяцем їх нарахування; погашення основної суми боргу здійснюється частинами у такому порядку: 30.09 – 5 000 євро, 31.12 – 25 000 євро, 31.03 – 15 000 євро, 30.06 – 15 000 євро. Кредит зараховано на валютний рахунок підприємства 1 липня, через два дні валютні кошти використано за цільовим призначенням. Імпортовані активи отримані 5 вересня на умовах *DDP (Incoterms-2010)*.

Виплата відсотків за 4 квартал була прострочена і здійснена 18 січня, за порушення строків виплати відсотків нарахована пеня у розмірі 5 % від суми виплачених відсотків і сплачена на користь фінансово-кредитної установи в національній валюті.

Офіційні курси валют у період проведення операцій наведені у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Динаміка валютного курсу НБУ

Дата	Курс НБУ, грн/євро	Дата	Курс НБУ, грн/євро
30.06	30,000	31.12	30,400
01.07	30,050	02.01	30,450
03.07	30,070	18.01	30,700
05.09	30,100	31.03	30,800
30.09	30,300	02.04	30,900
02.10	30,350	30.06	30,750

Необхідно визначити суми відсоткових платежів та курсових різниць, що виникли під час проведення розрахунків за кредитом, а також відобразити операції з отримання, обслуговування та повернення банківського кредиту в іноземній валюті, використовуючи табл. 5.2.

**Відображення в бухгалтерському обліку операцій,
пов'язаних із банківським кредитом**

Дати	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, євро/грн
1	2	3	4	5
	Здійснені додаткові витрати, пов'язані з отриманням банківського кредиту			
	Оформлена застава на об'єкт основних засобів			
	На поточний рахунок отримано довгостроковий банківський кредит			
	Перераховано аванс іноземному постачальнику обладнання			
	Відображена позитивна курсова різниця за засобами на валютному рахунку			
	Відображена негативна курсова різниця за основною сумою боргу			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 3 кварталі			
	На фінансовий результат віднесені : – доходи – витрати періоду			
	Частина довгострокового кредиту віднесена до поточних зобов'язань			
	Перераховані відсотки за користування кредитом у 3 кварталі			
	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
	Оприбутковане обладнання від іноземного постачальника			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			
	Відображені курсові різниці: – за довгостроковою частиною боргу – за поточною частиною боргу			
	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
	Перераховані відсотки за користування кредитом у 4 кварталі			

Продовження табл. 5.2

1	2	3	4	5
	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
	Відображені курсові різниці: – за погашеною частиною боргу – за довгостроковою частиною основного боргу – за поточною частиною основного боргу			
	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 3 кварталі			
	Відображені курсові різниці: – за просроченими відсотками – за довгостроковою частиною боргу – за поточною частиною основного боргу			
	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
	Перераховані відсотки за користування кредитом у 4 та у 1 кварталах			
	Відображена негативна курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
	Нарахована та перерахована пеня за прострочення виплати відсотків			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
	Відображені курсові різниці за основним боргом: – у погашеній частині – у довгостроковій частині			
	На фінансовий результат віднесені: – позитивні курсові різниці – негативні курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками – пеня			

1	2	3	4	5
	Частина довгострокового кредиту віднесена до поточних зобов'язань			
	Перераховані відсотки за користування кредитом у 1 кварталі			
	Відображена курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
	Нараховані відсотки за користування кредитом у 2 кварталі			
	Погашена частина основного боргу в іноземній валюті			
	Відображені курсові різниці за основним боргом			
	На фінансовий результат віднесені: – курсові різниці – витрати за нарахованими відсотками			
	Перераховані відсотки за користування кредитом у 2 кварталі			
	Відображена позитивна курсова різниця за нарахованими та сплаченими відсотками			
	Відображено повернення основних засобів із-під застави			

Тести

1. Для проведення розрахунків за імпортом контрактом українське підприємство отримало валютний кредит. Між датами нарахування та сплати процентів за таким кредитом валютний курс змінився. Курсові різниці в такому випадку:

- а) відносяться на балансову вартість імпортованих товарів;
- б) відносяться до складу фінансових витрат;
- в) відносять до інших операційних витрат;
- г) не відображаються в бухгалтерському обліку.

2. Українське підприємство 28 березня отримало банківський кредит на суму 100 000 дол. для погашення заборгованості перед іноземним постачальником устаткування. 28 липня кредит було погашено за рахунок експортної виручки. Курс НБУ становив: 28.03 – 28,05 грн/дол.,

31.03 – 27,70 грн/дол., 30.06 – 27,90 грн/дол., 28.07 – 26,0 грн/дол. Чи слід відобразити в бухгалтерському обліку у 2 кварталі курсову різницю? Якщо так, то в якій сумі та яким бухгалтерським записом?

3. Підприємство 25 грудня поточного року отримало кредит від банку "Альфа" на суму 50 000 євро зі строком погашення 30 квітня та кредит від банку "Бета" на суму 100 000 євро, погашення якого, відповідно до кредитного договору, здійснюється частинами у такому порядку: 30.06 – 20 000 євро, 31.12 – 30 000 євро, 31.03 – 50 000 євро. Визначте суму короткострокових зобов'язань підприємства для складання звітності за поточний рік.

4. Засоби, отримані українським підприємством як кредит в іноземній валюті, зараховуються на:

- а) поточний валютний рахунок підприємства;
- б) розподільний рахунок;
- в) депозитний рахунок.

Тема 6. Фінансова та податкова звітність стосовно зовнішньоекономічних операцій підприємств туристичної галузі

Загальний порядок оподаткування зовнішньоторговельних операцій регламентується ст.153 Податкового Кодексу України [4].

Під час експорту товарів доходи з метою оподаткування визначаються: в сумі одержаної передоплати – за курсом НБУ на дату зарахування коштів на поточний рахунок, в сумі заборгованості іноземного покупця – за курсом НБУ на дату виникнення такої заборгованості.

Із метою визнання в податковому обліку витрат, пов'язаних з імпортом товарів, робіт, послуг, їх вартість перераховується за курсом НБУ на дату визнання таких витрат, а в разі, якщо використовувалась авансова форма оплати – за курсом НБУ на дату перерахування грошових коштів на користь іноземного постачальника.

Визначення з метою оподаткування ЗЕД курсових різниць від перерахунку операцій, виражених в іноземній валюті, заборгованості та іноземної валюти здійснюється відповідно до П(с)БО.

У разі здійснення операцій із продажу іноземної валюти та банківських металів до складу доходів або витрат підприємства відповідно

включається позитивна або від'ємна різниця між доходом від продажу та вартістю такої валюти або металів.

Основні особливості звітності підприємств України, що проводять операції в іноземній валюті, полягають у тому, що під час складання:

балансу – всі монетарні статті обліковуються за курсом НБУ на дату складання звітності;

звіту про фінансові результати – курсові різниці повинні бути відображеними у складі доходів та витрат згідно даних бухгалтерського обліку;

звіту про рух грошових коштів – у рядку 040 відображаються доходи та витрати від курсових різниць, що не пов'язані з операційною діяльністю підприємства, в рядку 420 вказується сума збільшення або зменшення залишку грошових коштів в іноземній валюті в результаті коливань валютного курсу протягом звітного періоду;

звіту про власний капітал – курсові різниці, що виникли за операціями фінансового інвестування підприємств за межами України, відображаються у вільному рядку 280 форми;

приміток до річної фінансової звітності – курсові різниці відображуються у розділі VIII.

Підприємства, що є суб'єктами ЗЕД, обов'язково проводять декларування валютних цінностей, доходів та майна, що належать резиденту України та знаходяться за її межами.

Завдання 6.1

Залишок іноземної валюти на валютному рахунку туристичного оператора фірми "Укртревел" на початок 4 кварталу становив 1 000 євро, 10 листопада отримано аванс за обслуговування в Україні іноземних громадян протягом новорічних свят 10 000 євро (страхування та трансферт здійснюється замовником самостійно); 3 січня завершено туристичне обслуговування, контрактна вартість наданих послуг склала 20 000 євро, собівартість – 390 000 грн; решту оплати отримано від іноземного замовника 15 квітня.

Відобразіть операції в бухгалтерському обліку туроператора для складання квартальної звітності, використовуючи курси, наведені в табл. 6.1.

Динаміка валютного курсу

Дата	Курс НБУ, євро	Дата	Курс НБУ, євро.
30 вересня	29,90	3 січня	30,20
1 жовтня	31,00	31 березня	30,05
10 листопада	30,00	15 квітня	30,70
31 грудня	30,30	30 червня	30,60

Завдання 6.2

На основі інформації, яка наведена у завданні 3.4, відобразити операції підприємства "ВЄСР" у бухгалтерському та податковому обліку, враховуючи, що комісійна винагорода банку під час проведення операцій на МВРУ складає 1 %, та визначити, яким чином проведені операції будуть відображені у фінансовій та податковій звітності.

Тести

1. Який бухгалтерський запис складається під час відображення в складі фінансового результату курсової різниці, нарахованої на дебіторську заборгованість у результаті зменшення валютного курсу:

- а) Дт 744 Кт 791;
- б) Дт 791 Кт 945;
- в) Дт 714 Кт 791;
- г) Дт 791 Кт 362?

2. Курсові різниці відбиваються у формі фінансової звітності:

- а) Балансі підприємства (форма № 1);
- б) Звіті про фінансові результати (форма № 2);
- в) Звіті про рух коштів (форма № 3);
- г) Звіті про власний капітал (форма № 4).

3. Нарахування курсової різниці на залишок засобів на валютному рахунку підприємства в разі зміни валютного курсу на дату складання фінансової звітності підприємства відображається записом...

Рекомендована література

Основна

1. Лабунська С. В. Облік операцій в іноземній валюті. Конспект лекцій / С. В. Лабунська, О. В. Прокопішина. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 92 с.
2. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / В. Є. Єрмаченко, С. В. Лабунська, О. Г. Малярєвська та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 480 с.
3. Облік і техніка проведення зовнішньоекономічних операцій: практикум для студентів спеціальності "Облік і аудит" усіх форм навчання / уклад. С. В. Лабунська, О. В. Прокопішина. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 80 с.
4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996 // Все про бухгалтерський облік. – 2000. – № 86. – С. 3–6.

Додаткова

5. Безверхий К. В. Перше національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку: а що буде далі? / К. В. Безверхий // Облік і фінанси. – 2013. – № 2 (60). – С. 8–12.
6. Бєлова Н. Чи повинен туроператор нараховувати зобов'язання з ПДВ, купуючи турпослуги в нерезидента / Н. Бєлова // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 46. – С. 48.
7. Все об учете и организации туристической деятельности / ред. Ю. Рудяк. – Х. : Фактор. – 2012. – 388 с.
8. Войтенко Т. Все о ВЭД / Т. Войтенко. – Х. : Фактор, 2013. – 572 с.
9. Гордієнко Л. Виручка туроператора в інвалюті: чи підпадає під валютний контроль / Л. Гордієнко // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – № 69–70. – С. 56.
10. Гордієнко Л. Туроператор надає послуги з в'їзного туризму: особливості оподаткування з прибутку / Л. Гордієнко // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 103. – С. 54.
11. Операції в інвалюті // Все про бухгалтерський облік. – 2013. – № 128. – С. 4–28.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання практичних завдань
з навчальної дисципліни
"ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ"
для студентів спеціальності
8.14010301 "Туризмознавство"
всіх форм навчання**

Укладач **Прокопішина** Олена Вікторівна

Відповідальний за випуск *Пилипенко А. А.*

Редактор *Ковальчук М. А.*

Коректор *Міхно В. В.*

План 2015 р. Поз. № 6.

Підп. до друку 05.11.2015 р. Формат 60x90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж 50 пр. Зам. № 193.

Видавець і виготівник – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*